

cions, i sobretot el fet que *baltz* sigui només biscaí, dialecte molt remot, i amb perceptible propensió a tenir *a* en lloc de la *e* del basc comú (cf. supra s.v. *Isavarre*). En efecte és BELTZ el vocalisme que trobem en els NLL pirinencs, com *Bossost*, antic BELTZ-OSTO 'fullatge de negror'. Més fàcil és admetre que en *Isavals* s'afegí una *s* secundària (plural per a un grupet de llocs de nom únic); no manca un cas d'*Isaval* sense *-s* trobat per Delcor en el S. XIII.

Un P. d'*Isavals*, mestre físic de les Escoles de Cervera, és la forma que llegim en un document de 1335 (*BABL* xvii, 7), i té nom semblant, i no igual, al dels dos pobles (amb *ò* com *Isòvol*, però *-ls* com l'altre); caldria confirmar la *o* o bé la *s*, amb altres cites, per poder identificar-l'hi millor. Per a la *o* cf. *Xovall*.

¹ Potser encara s'hi podria afegir el Barranco d'*An-drúgal*, te. d'Àscara, p. j. Jaca (L, 1801.10), compost possible amb el bc. *andere* 'donzella, dona' (ANDERÓCALE) si *ru* és reducció de *ruo*, *ruē*. L'uniríem amb el NP ilergeta ANDOBALES i altres noms que aplego en *E.T.C.* II, 33.

Les Ispres V. Ísber

-ISSA

Tractem ací del seu compost: BENISSA, vila valenciana de la Marina de Dénia-Callosa, situada dalt de la serra que domina la costa de Calp i d'Ifac, uns 10 k. més al Sud.

Pron. pop.: *benísa*, oit a Teulada, Alacant i Albaida, 1935; id. en les enq. de 1963; a la vila mateixa (xxxiv, 84-103) i als pobles veïns. *Gentilici*: *beniséros* a Teulada i a Alacant (J.G.M.).

MENCIONS ANT.: Ja figura en el *Rept.*, en la forma *Benayça* com una alqueria de Calp: l'any 1249 es donen 123 jovades de terra «in Senija et *Benayça* et Morna et Parsen, alcheriis de Calp et de Pop» (Bof. 1.74.12, comprovat a l'ed. facs.), En un privilegi de 1376 és possible que vagi entès com formant part del feu de Calp i Altea que el rei encomana (*El Arch.* II 376, 240) però no hi consta el nom.¹ Altres docs.: 1258-59: *Benayçaa* junt amb Senitja (MtzFdo., 45 *DocValACA* I, n. 205). 1337: *Banabiça* (*BABL* IV 203); 1356: *Beniça* (*ACA*, reg. 898 f. 160); 1450: *Beniça* (*ACA* reg. 2658 f.º 11).

Sembla tractar-se també d'aquest lloc en una escriptura de 1272 on hom ha entès *Beniçan*: donació d'un J.G., de Barcelona, des del lloc de ~ fins a l'alq. d'Albalat, prop d'Altea (MtzFdo. *o.c.i.*, n. 1292): endevinem que en una forma *beniça* amb sigla, una tilde destinada a representar la *a* interna de *Benaiça*, hom ha cregut que indicava una *-n* final.

Diu SSiv., 138, que fou donada com alq. per Jaume

I, en l'any 1248. Dóna detalls d'unes afrs. de 1386, amb valuosa toponímia menor quan es féu partició del seu terme amb els de Calp i Teulada; i en troba altres dates, 1356 i 1450. No degué ser gaire poblada de cristians perquè tot just el 1535 fou erigida en rectoria, sens dubte de moriscos. Encara Escolano hi troba només moriscos, en 210 cases. El 1609 consta *Beniça* amb 30 moriscos (Reglà, p. 118) i amb 123 o 210 cristians els anys 1563 i 1609 (Lapeyre, 47). C. de P. o biblgr. en LzVargas (1774) I, 26.

ETIM. És evident, l'àr. *bāni-issā* 'fills de Issa' (que és el nom semític corresponent a l'hebreu de *Iesus*). És versemblant l'opinió de Jul. Ribera que prengué nom de la renomada família *Beni-issa* de Xèrica (*Disert. y Op.* II, 232). Però igual podrien ser els *Beni-issa* que eren els senyors més poderosos a Múrcia c. 1228 (Levi-Provençal ed. del Himyarí, p. 144). I ben mirat no és segur que es vagi partir d'aquest plural o nom de família, car també podria ser el d'un individu *Iben-issa*. En efecte tingué renom a Còrdova un '*Aben Ben-issa* (Al-Huṣānī, *Hist. de los Jueces de Córdoba*, p.16 del text àrabic). En tot cas notem que el *ain* inicial del 2n. mot està encara netament percebut en la grafia *Benaiça* del NL, que hem documentat en el *Rept.*, i en els anys 1258, 1272 i 1337.

HOMÒNIMS recollit en les meves enq. valencianes un despoblat a Petrer (xxxvi, 34.11). Com que la *í* darrere *ain* sonava molt oberta (com en el port. *Eça* del mateix origen), també vindrà d'això un *Benessa* de Billeneta (xxxiv 152.17) i un altre (pron. *benéssa*) a La Romana (xxxvi, 61.5). Per a un important nom de pda. de Benissa, doc. ja el 1562, veg. infra a l'art. *Llèus* (*Pedres de Garx?*).

-ISTROP

BENISTROP, despoblat de la vall de Gallinera, era anex d'Alpatró amb 5 moriscos l'a.1535, i després ho fou de Benissivà (SSiv. 142, amb var. *Beniestrop*); segons Lapeyre (p. 546) en tenia 4 el 1563 i 7 el 1602, però ja no figura en el cens de 1609. Sens dubte un mot de l'arrel *šrb* 'beure', 'imbuir, amarar, arruixar': potser *šarūb* 'gran bevedor', o bé algun pl. de *šarāb* 'beguda', si bé el que es coneix és *ašriba*, però podem suposar que es digués també *šarūb*, sigui com malnom de persona, o com nom de llocs amarats d'aigua; car *beni-* podia ser mer exponent adjectivador i així seria 'els dels llocs amarats': amb *-t* epentètica, tal com en *estre* per *ésser*. Potser pot venir d'un nom format amb aquesta arrel però ja NP en àrab; en efecte es registren amb aquest caràcter *Šerbīnī* i *Šarbāt* a Egipte (Littmann, 85), i a Algèria molts: *Šerrāba*, *Bū-Šerrāba*, *Šerbī*, *Šerbālī*, *Šerbūla* i *Bū-Serba* (*GGA*lg. 107, 103, 59).